

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีได้เจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็วมีส่วนทำให้สังคมมีความเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านข้อมูลและข่าวสารจนอาจเรียกได้ว่า เป็น " ยุคแห่งสารสนเทศ " ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนไม่ว่าจะอยู่ส่วนใดของโลกย่อมสามารถได้รับข่าวสารหรือสารสนเทศจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วจนพลเมืองโลกจะมีพฤติกรรม ความประพฤติปฏิบัติคล้าย ๆ กันดังที่เรียกว่า สังคมยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) กล่าวคือ ไม่ว่าใครจะประพฤติปฏิบัติอย่างไร ณ จุดใดของโลกก็ตามจะแพร่กระจายไปได้ทั่วโลก ในระยะเวลาอันสั้น ทั้งนี้เพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ เชื่อกันว่าจะมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์เราเป็นอย่างมากในช่วงศตวรรษที่กำลังจะมาถึง จนอาจกล่าวได้ว่าจะเป็น "ศตวรรษศูนย์สารสนเทศ " ซึ่งจะมีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก

ด้วยเหตุที่เทคโนโลยี ๆ ดังกล่าว ก้าวเข้ามาสู่สังคมอย่างรวดเร็วในราคาไม่สูงนักในระบบงานต่างก็นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เหล่านี้เข้ามาใช้ลักษณะเช่นนี้จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536 : 15)นักบริหารยุคก้าวหน้าในปัจจุบันต่างยอมรับว่า หากต้องการบริหารงานขององค์กรให้บังเกิดผลหรือบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากองค์กรนั้นจะต้องมีปัจจัยการบริหารที่สมบูรณ์อย่างน้อย 4 ประการ อันได้แก่ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการ ซึ่งเรียกว่า 4 M'S (Man, Money, Materials, Management) แล้วยังต้องเพิ่มปัจจัย อีก 2 ประการสำคัญ คือข้อมูลสารสนเทศ (Data and Information) และเทคโนโลยีใหม่ (Technology) ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่จึงถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญต่อการบริหารงานขององค์กรอย่างมากในปัจจุบัน จนกล่าวได้ว่าสารสนเทศเปรียบเสมือนเส้นเลือดของระบบ ถือเป็น ส่วนสำคัญในการบริหารงานในองค์กร สารสนเทศเป็นทรัพยากรที่มีค่าสำหรับการวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจของผู้บริหารและนักวางแผนทั้งนี้เพราะถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยชี้หรือแนะทิศทางที่ผู้บริหารเลือกดำเนินการเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้นการตัดสินใจที่ควรจะเป็นการตัดสินใจโดยใช้หลักการและเหตุผล (Rational Decision) ซึ่งอาศัยข้อมูลสารสนเทศเป็นพื้นฐานหรือปัจจัยหลัก(อำรุง จันทวานิช และเจษฎ์ อนุธรรมมงคล. 2528 : 24- 25)

ระบบสารสนเทศทางการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนานโยบาย การวางแผนและพัฒนาการศึกษาประกอบด้วยภาระงานสำคัญที่มีใช้สิ่งแปลกใหม่ แต่จะเป็น การจัดการที่จะสร้างความเข้มแข็งในสถานศึกษาได้แก่สถานศึกษาจะต้องทำการทบทวนการ จัดระบบบริหารว่าสามารถรองรับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หรือจะต้องปรับเปลี่ยนองค์กรอย่างไรให้เหมาะสมขึ้น การจัดระบบสารสนเทศ เน้นให้เกิด การบันทึก การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบที่สมบูรณ์ครอบคลุมตรวจสอบได้นำมาใช้ ในการตัดสินใจเชิงนโยบายได้ข้อมูลเหล่านี้จะแสดงให้เห็นถึงคุณภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน และบุคลากรทุกฝ่าย ตลอดจนผลการปฏิบัติของผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม ระดับชั้น ระดับกลุ่มวิชาข้อมูลภาพรวมของสถานศึกษาที่สามารถบอกจุดเด่น จุดด้อยของ สภาพปัญหาที่ต้อง ปรับปรุงแก้ไขการจัดทำมาตรฐาน การศึกษาระดับสถานศึกษา โดยที่การจัดการศึกษาของ สถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งถือเป็น ข้อกำหนดที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ (กรมวิชาการ. 2544 : 19)

ระบบสารสนเทศทางการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนานโยบายการวางแผน และพัฒนาการศึกษาเพราะกระบวนการตัดสินใจในการบริหารข้อมูลระบบสารสนเทศ เป็นหัวใจสำคัญในทุกขั้นตอนในอันที่จะส่งผลต่อความสำเร็จ ดังนั้นระบบสารสนเทศทางการ ศึกษาที่จะนำมาในการพัฒนานโยบายการวางแผนการศึกษาจึงต้องมีความถูกต้องเชื่อถือได้ทันสมัย ตรงต่อความต้องการในการวางแผนและทันต่อเวลา (นิรมล กิติวิบูลย์. 2535 : 37)

ขณะเดียวกันรัฐได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาการ ศึกษาของชาติมากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้กำหนดนโยบายระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาการศึกษาไว้ว่าเร่ง พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งของภาค รัฐและภาคเอกชน ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ให้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการบริหาร และการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยได้กำหนดมาตรการในการพัฒนาโครงสร้างและ ระบบงานสารสนเทศ และวางเครือข่ายประสานระบบข้อมูลทางการศึกษาตลาดแรงงาน และที่

เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ครอบคลุมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของระบบข้อมูลเพื่อการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องทันสมัย รวดเร็วทันกาล

การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในประเทศไทยเริ่มมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยเรื่อยมาถึงอยุธยา ปัจจุบันได้อาศัยพระพุทธศาสนาเป็นฐานในการพัฒนาคนได้จนถึงระดับปริญญาโดยมหาวิทยาลัยสงฆ์สองแห่งคือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้เปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2432 และพ.ศ.2489 ตามลำดับ ต่อมาการศึกษาซึ่งทั้งสองมหาวิทยาลัยมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามลำดับ ทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้จัดการเรียนการสอน แผนกมัธยมศึกษาขึ้นเรียกว่าโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษากำหนดให้มีการเรียนบาลี นักธรรม และความรู้ ชั้นมัธยม โดยรับผู้สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อมาโรงเรียนบาลีมัศึกษาก็ได้ขยายไปยังจังหวัดต่าง ๆ หลายแห่ง มีพระภิกษุ และสามเณรสมัครเข้าเรียนกันมากขึ้น คณะสงฆ์โดยองค์การศึกษาจึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ใหม่ว่าโรงเรียนบาลีวิสามนัญศึกษาสำนักเรียนวัด โดยมติดณะสังฆมนตรี และกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการให้โรงเรียนบาลีวิสามนัญศึกษาสำนักเรียนวัดนี้เปิดทำการสอบสมทบในชั้นตัวประโยคคือชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา ซึ่งเมื่อสอบได้แล้วจะได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการด้วยเหตุนี้โรงเรียนบาลีวิสามนัญศึกษานักเรียนวัดจึงได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางจนทำให้คณะสงฆ์เกรงว่าการศึกษารวมและบาลีจะเสื่อมลง เพราะพระภิกษุ สามเณรต่างมุ่งศึกษาวิชาทางโลกมากไปเป็นเหตุให้ต้องละทิ้งการศึกษารวมและบาลีแต่ทางคณะสงฆ์ก็ยังพิจารณาเห็นความจำเป็นในการศึกษาวิชาทางโลกอยู่ ดังนั้นแม่กองธรรมบาลีสนาทมหลวง พระธรรมปัญญาบดี(สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ฟั่น ชูตินฺธโร) จึงได้ตั้งคณะกรรมการเพื่อปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีขึ้นใหม่มีวิชาบาลี วิชาธรรมและวิชาทางโลกเรียกว่า บาลีศึกษา สามัญศึกษา ปรัชสนศึกษา และได้ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2507 พร้อมกับได้ยกเลิกระเบียบคณะสังฆมนตรีว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนบาลีวิสามนัญศึกษานักเรียนวัดเสียและกำหนดให้ พระภิกษุสามเณร เรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีที่คณะสงฆ์ได้จัดขึ้นใหม่ แต่ต่อมาปรากฏว่าการตั้งสำนักเรียนตามแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีใหม่นี้มีน้อย นักเรียนก็นิยมเรียนกันมากเพราะภิกษุ สามเณรส่วนใหญ่ยังพอใจที่จะเรียน โดยได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอยู่ ดังนั้นนักเรียนจึงได้เข้าชื่อกันเป็นนักเรียนโรงเรียน

ราษฎรของวัดซึ่งตั้งขึ้นโดยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการมาสมัครสอบเทียบบ้าง เข้าเป็นนักเรียนผู้ใหญ่บ้างทำให้การศึกษาของคณะสงฆ์ในช่วงนั้น เกิดความสับสนเป็นอันมาก(กรมการศาสนา. 2541 : 3-4)ขณะเดียวกันสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก(จวน อุฏฐายีมหาเถระ)จึงมี พระปรารภว่า " การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษา พระปริยัติธรรมก็จำเป็นต้องอนุวัตไปตามการเปลี่ยนแปลงของโลกบ้าง จึงเห็นสมควรที่จะมีหลักสูตรในการเรียนพระปริยัติธรรมเพิ่มขึ้นอีกแผนกหนึ่งคือหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ได้ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป " ในที่สุดกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาขึ้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2514 และได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ.2535 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การศึกษาในโรงเรียนดังกล่าว เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักรและฝ่ายบ้านเมืองกล่าวคือทางฝ่ายศาสนจักรก็จะได้ศาสนทายาทที่ดีมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริงเป็นผู้ประพฤติชอบดำรงอยู่ในสมณธรรมสมควรแก่ภาวะสามารถธำรงและสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญสถาพรต่อไปและถ้าหากพระภิกษุสามเณรเหล่านี้ลาสิกขาไปแล้วก็สามารถเข้าศึกษาในการศึกษาของรัฐหรือเข้ารับราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าแก่ตนเองและบ้านเมืองต่อไปได้ (กรมการศาสนา. 2541 : 3 - 4)

การบริหารการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีโครงสร้างการดำเนินงานตามสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับการแบ่งงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเช่นเดียวกับโรงเรียนทั่วไป 7 งาน ประกอบด้วย งานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานปกครอง งานสัมพันธ์กับชุมชน และงานกิจกรรม นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานั้นเป็นการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งของคณะสงฆ์ที่จัดขึ้นเพื่อให้พระภิกษุ สามเณร ได้มีโอกาสศึกษาสายสามัญศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นหลักสูตรที่ศึกษาวิชาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาควบคู่กับวิชาสามัญอื่นได้แก่ วิชาภาษาบาลี ธรรมวินัย ศาสนาปฏิบัติศาสนศิลป์ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสุขศึกษาซึ่งต่างก็เป็นวิชาที่ พระภิกษุและสามเณรสามารถเรียนได้ไม่ผิดต่อวินัยสงฆ์ เพราะมีจุดมุ่งหมายให้พระภิกษุและสามเณรมีจริยวัตร

มีบุคลิกภาพเหมาะสมตามสมณภาวะช่วยให้มีความรู้ทั้งคดีโลกและคดียุติธรรมสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมส่วนรวมได้ไม่ขัดต่อพระธรรม วินัยและมุ่งให้ศึกษาในระดับสูงขึ้น การดำเนินการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีลักษณะการบริหารโดยมีสภาพการศึกษา ของคณะสงฆ์เป็นองค์การหลักที่ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยตรง นอกจากนี้ก็ยังมีกรมการศาสนา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม (กิตติธรรมาธิบดี. 2539 : 4)

ระบบการจัดระบบสารสนเทศด้านการบริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานั้นจะประกอบไปด้วยโครงสร้างการดำเนินงานเช่นเดียวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยงานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการ และการเงิน งานปกครอง งานความสัมพันธ์กับชุมชนและงานกิจกรรมนักเรียน จากการบริหารและการจัดการที่ผ่านมาพบว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษายังมีปัญหาหลายด้าน ส่วนหนึ่งน่าจะมาจากการจัดระบบสารสนเทศสำหรับการบริหารในโรงเรียนที่ไม่เป็นระบบและไม่มีความชัดเจน เพราะในการดำเนินงานในระดับโรงเรียนมีปัญหาและอุปสรรคซึ่งทำให้การพัฒนาข้อมูลสารสนเทศสำหรับการบริหารยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร (จักรพงษ์ ทัพขวา. 2541 : สัมภาษณ์)

การนำระบบสารสนเทศมาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพงานการบริหารการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาแม้จะมีมานานแล้วก็ตาม แต่ในโลกยุคสารสนเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงด้านการสื่อสารที่ไร้ขีดจำกัด ทำให้เกิดกระแสความต้องการในการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศของบุคลากร องค์กร และหน่วยงานทางการศึกษาเป็นอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2538 รัฐบาลได้ประกาศให้เป็นปีแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศไทย กรมสามัญศึกษาได้กำหนดให้หน่วยงานนำเอาระบบสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาองค์กรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการนำความรู้ความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนเพื่อการบริหารโรงเรียนและการดำเนินงานจัดการศึกษาทั้งหมดของประเทศ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมสามัญศึกษา. 2538 : 2)

งานพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องมีลักษณะเป็นไปอย่างอิสระทำให้ขาดความเป็นเอกภาพ ประกอบกับการขาดความพร้อมทั้งทางด้านงบประมาณ บุคลากร และอุปกรณ์ต่าง ๆ อันได้แก่ ปัญหาการผลิตข้อมูลปฐมภูมิที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนตามที่ผู้ใช้ต้องการ ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลทุติยภูมิ ปัญหาการประสานงานเครือข่าย

รวมทั้งปัญหาการดำเนินงานสารสนเทศ ที่ส่งผลไปถึงการจัดการศึกษาที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือ ที่สำคัญในการดำเนินงานจึงได้กำหนดให้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยประสานงานกลางในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา และได้กำหนดแนวทางให้ประสานความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐ และเอกชน ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาทั้งระดับชาติและระดับภูมิภาคให้มีการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภายในจังหวัด ให้เป็นเครือข่าย สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลและสารสนเทศระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในการวางแผนการบริหารและการจัดการการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 96 - 99)

จากสภาพปัญหาด้านการบริหารและการสนับสนุน ระบบการบริหารงานในหน่วยงานยังไม่บรรลุสู่เป้าหมายเท่าที่ควรขาดระบบความมั่นคงของบุคลากรทางการครองชีพ ขาดสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย ครุยังขาดทักษะและประสบการณ์ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมทำให้การนิเทศ การกำกับดูแลครูในโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการน้อย ไม่มีความกระตือรือร้นในการพัฒนา ขาดการนำเสนอข้อมูล และสารสนเทศที่สำคัญให้ผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทราบ ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้ใน การบริหาร การตัดสินใจ และการดำเนินการให้สะดวกรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ได้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาประกอบ จังหวัดหนองคาย ยังไม่เคยมีการทำวิจัยการจ้ดระบบสารสนเทศเพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหาร การวางแผน การพัฒนาการศึกษาหรือการจัดระบบสารสนเทศมาก่อน

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้พิจารณาว่าระบบสารสนเทศคือหัวใจของการบริหารงาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคายเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาหรือจัดเป็นสารสนเทศอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา การบริหาร การศึกษาการตัดสินใจในหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดระบบสารสนเทศด้านการบริหาร ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดระบบสารสนเทศด้านการบริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย มีความคิดเห็นใน การจัดระบบสารสนเทศด้านการบริหารแตกต่างกันทั้งโดยรวมและแต่ละด้าน

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 กรอบแนวความคิดทางทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้กรอบแนวคิดของ
 กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (กรมสามัญศึกษา. 2538 : 37-41) ที่ได้กำหนดการจัดระบบ
 สารสนเทศด้านการบริหารไว้ 5 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดระบบสารสนเทศ
2. ด้านการนำเสนอผลงานสารสนเทศ
3. ด้านการพัฒนางานสารสนเทศ
4. ด้านการนำไปใช้การบริหารจัดการและวางแผน
5. ด้านเนื้อหาและคุณภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศด้านการบริหาร
 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย โดยจะทำการศึกษาจากประชากร
 กลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

1. ประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2545 จำนวน 232 รูป/คนจาก 15 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 30 รูปและครูผู้สอนจำนวน 202 รูป/คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 30 รูปและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 115 รูป/คน โดยวิธี การสุ่มอย่างง่าย (บุญชม ศรีสะอาด. 2538 : 40)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 Rajabhat Mahasarakham University
 ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วยตัวแปร 2 ประเภทดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ตำแหน่ง จำแนกเป็น

3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม

3.1.2 ครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ การจัด

ระบบสารสนเทศด้านการบริหารในโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำนิยามเป็นการเฉพาะเพื่อไม่ให้เป็นการสับสนกับคำนิยามที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยอื่นดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารและการจัดการ หมายถึง การจัดระบบการบริหารงานโรงเรียน การแจกแจงงานในโรงเรียน การมอบหมายงานให้กับบุคลากร การเตรียมงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2. การจัดระบบสารสนเทศ หมายถึง การจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการจัดการ การตัด สิ้นใจ การบริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม และการพัฒนาองค์การหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ
3. นำเสนอผลงานสารสนเทศ หมายถึงการจัดทำเอกสารสารสนเทศด้านการบริหาร ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย และวิธีการนำเสนอสารสนเทศ
4. การพัฒนางานสารสนเทศ หมายถึงการสร้างเสริมบุคลากรในโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้ตระหนักในคุณค่าของสารสนเทศ การจัดกิจกรรมด้าน สารสนเทศ การร่วมมือร่วมใจของบุคลากร การวิเคราะห์นโยบายสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการ ประชาสัมพันธ์นโยบายด้านสารสนเทศ
5. การนำไปใช้ การบริหารจัดการและวางแผน หมายถึง การบริการด้านข้อมูล สารสนเทศการปฏิบัติงานของบุคลากรและการใช้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการวางแผน
6. เนื้อหาและคุณภาพ หมายถึง การกำหนดเนื้อหา การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลทันสมัยและน่าเชื่อถือรวมทั้งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ
7. สารสนเทศ (information) หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการเปลี่ยนแปลงโดยการนำข้อมูลตั้งแต่สองตัวขึ้นไปที่มีความเกี่ยวข้องกันมาจัดกระทำหรือประมวลผลเพื่อให้มีความหมายหรือ คุณภาพขึ้นตามวัตถุประสงค์การใช้
8. ข้อมูล (data) หมายถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีอยู่ในรูปของตัวเลข ภาษาหรือสัญลักษณ์ยังไม่ได้รับการจัดกระทำหรือประมวลผลใด มีความหมายเฉพาะตัวเองไม่ได้แสดงความ สัมพันธ์ใด ๆ และไม่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารหรือการวางแผนได้
9. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนวิชา สามัญระดับมัธยมศึกษาที่วัดจัดให้แก่พระภิกษุหรือสามเณรตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่า ด้วยโรงเรียนปริยัติธรรม ตามหลักสูตรสายสามัญศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้เปิดทำการสอน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.1-6)
10. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ที่ดำรงตำแหน่งเป็น ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ อาจารย์ใหญ่และครูใหญ่ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัด หนองคาย

11. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนทั้งที่เป็นพระภิกษุและเป็นฆราวาสสอนประจำอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย

12. นักเรียน หมายถึง พระภิกษุหรือสามเณรที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดระบบสารสนเทศด้านการบริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษามีข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านสารสนเทศทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ
2. ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาบุคลากร

Rajabhat Mahasarakham University